

ZE SOCIÁLNÍHO ÚSTAVU ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLIKY. Dne 19. října 1933 přednášel universitní profesor Dr. Emil Svoboda *o sociálních tendencích v osnově občanského zákoníka*. Přednášející zabýval se nejprve dnešním stavem, který vyžaduje naléhavě unifikace. Naše osnova občanského zákoníka jeví silnou tendenci sociální. Soukromé vlastnictví se podrobuje dalšímu omezení ve prospěch kolektiva, bytové péči slouží zevšeobecnění a zjednodušení práva budov, postavených na cizím pozemku, jakož i zavedení vlastníkovy služebnosti na pozemcích, které mu náležejí. Rejstříková hypotéka zlepšuje a zlevní úvěr pro závody obchodní a průmyslové, zdokonalení t. zv. vlastníkovy hypotéky zlepší právní posici hypotékárních dlužníků. Osnova zasahuje ve prospěch dlužníků ze splátkových obchodů řadou pevných a jasně vyjádřených ustanovení donucující povahy. Kolektivní smlouva pracovní i o dílo vyslovuje základní tési této důležité instituce. Ustanovení o výměnku běrou v ochranu lidí sociálně slabé a obsahují řešení pro případ neutěšených vztahů výměnkáře k vlastníku nemovitosti. Ručení za výsledek činnosti dovolené, avšak svou povahou nebezpečné rozšiřuje se na všechny případy, kde je spravedливо, aby za škodu ručil ten, kdo má prospěch z nebezpečné povahy skladu nebo závodu. Podstatně se zlepšuje ručení za škodu, způsobenou na těle a na životě a rozšiřuje se okruh nároků. V manželském právu se zlepšuje postavení ženy, v rodinném právu postavení nemanželského dítěte. Celá osnova je vedena snahou po stručnosti a srozumitelnosti, jakož i po jazykové čistotě. Osnova je výsledkem desetileté svědomité práce odborníků a zúčastněné veřejnosti.

Dne 9. listopadu 1933 přednášel Dr. Z. Topalovič z Bělehradu *o hospodářských a finančních poměrech v dnešní Jugoslavii*. Jugoslaviie svým zeměpisným položením zabírá část střední Evropy a zároveň zaujímá také střed Balkánu. Všecky důležité cesty ze střední Evropy do Malé Asie a na Východ vedou územím Jugoslaviie. Jugoslaviie zachovala dosud povahu zemědělského státu a je nucena vyvážeti své zemědělské výrobky. 10% těchto výrobků jde na Balkán, 90% do ostatní Evropy. Hospodářská nutnost usměrňuje Jugoslavii k severu a ke středu Evropy, naproti tomu zájem zachování míru a potřeba bezpečnosti státu vyžadují rozvoj silných dopravních prostředků k jihu a k východu. Hlavním hospodářským problémem Jugoslaviie jsou dopravní prostředky. Nejen politické, nýbrž i hospodářské důvody mluví pro vybudování vlastních přístavů na středním Jaderském moři. Je však třeba vybudovávat také dříve zanedbávané spoje vnitrozemské. Hlavní příčinu slabosti jugoslávské demokracie spatřuje řečník v okolnosti, že dnešní Jugoslaviie sestává z území, která se dříve odlišně vyvíjela hospodářsky a kulturně, a neměla a také ještě dnes nemají mezi sebou dostatečných komunikací. Nejlépe celostátně organisováno je dělnictvo. Zemědělství živí dnes ještě 84% obyvatelstva, průmysl a živnost jen 12%. 97% zemědělců jsou malí vlastníci. Přílišné rozdrobení půdy v Jugoslavii nepřispělo k hospodářskému vývoji ani k obohacení země, upevnilo však s hlediska národnostního a politického stát; agrární reforma stala se základem demokracie země. Zaměstnanecská třída, k níž počítá řečník i půl milionu osob samostatně výdělečně činných, čítá se členy domácnosti asi 4 mil. osob. V průmyslu je zaměstnáno asi 300.000 lidí. Reální mzda je asi o 20 až 25% nižší než v Československu. Poválečné zákonodárství stanovilo 8hodinovou pracovní dobu pro průmysl; v živnostech se pracuje 9 hodin denně, v zemědělství je pracovní doba zákonem neomezena. Počet nezaměstnaných je odhadován na 200 až 300 tisíc a nezaměstnanost zvětšuje okolnost, že dnes není možnosti vystěhovalectví; vývoj hospodářského života nemůže ovšem pohliti velký přírůstek obyvatelstva. Podpory v nezaměstnanosti, bohužel v míře nedostatečné, se dostává nezaměstnaným prostřednictvím burs práce, dále se strany odborových organisací, velkých obcí a dobročinných spolků; státní příspěvek je velmi malý. Velký význam pro ochranu zaměstnanců mají dělnické ko-

mory a odborové organizace. Odborové hnutí je však dosud teprve ve vývoji, ježto po válce komunistická taktika demoralisovala dělnictvo do té míry, že po dlouhou dobu ztratilo zájem na hospodářských a sociálních otázkách. Ze sociálního pojištění je v Jugoslavii v účinnosti jen pojištění nemocenské, mateřské, úrazové a pensijní. Dr. Jindřich.

REDAKČNÍ. Redakční rada *pražská* konala pravidelnou schůzi dne 15. listopadu 1933 v místnostech spolkových za předsednictví kol. adv. Dr. Nováka. Bylo na ní pojednáno o finanční situaci časopisu a o benátském čísle. S radostí vzato na vědomí uznání děkana J. S. prof. Dr. Sommra o působení časopisu. Debatováno o politických stranách jako veřejnoprávních korporacích vzhledem k zákonu o jich rozpouštění, o zmocňovacím zákonu a anglické praxi. Příští schůze bude dne 13. prosince 1933 o 18. hod. — Redakční rada *brněnská* konala schůzi dne 15. listopadu v místnostech spolkových za předsednictví kol. Doc. Dr. Neubauera. Po vyřízení několika věcí administračních a po debatě sestaveny příspěvky pro příští číslo a zajištěny pro čísla další. Z technických důvodů, protože fakulta z úsporných důvodů se uzavírá o 19. hod., byl přeložen začátek redakčních schůzí na 18.30. — Redakční rada *bratislavská* konala schůzku dne 14. IX. 1933 v místnosti seminára dějin práva stredoeuropejského za předsednictva J. S. p. prof. Dr. Rauschra. Debatovalo sa o příspěvkoch do najbližšieho čísla a spôsobe sledovania noviniek a udalostí právnických. Budúca schůzka bude dňa 4. decembra 1933 o 1/219. hod. v seminári práva stredoeuropejského.

L i t e r a t u r a

DR. ZDENĚK RÁDL: *Nejvyšší správní soud*. Průvodní slovo napsal Dr. Emil Hácha. 8°, str. 504. Praha 1933. Nákl. Čs. kompasu, cena Kč 60.—. — Několik málo zákonných ustanovení o působnosti, řízení a organizaci nejvyššího správního soudu kontrastuje ostře s rozsáhlostí a mnohostranností jeho činnosti, takže je přirozené, že vzniklo nepřehledné množství sporných otázek při jejich výkladu a aplikaci, o nichž měl náš n. s. s. i jeho rakouský předchůdce nesčetněkrátě příležitost rozhodovati. Vzhledem k tomu, že n. s. s., rozhodující o vlastní svojí působnosti a procesu, vytvořil — za nezměněného zákonného stavu — tímto způsobem celý komplex podrobných norem, významných zejména pro každého praktika, který s n. s. s. přijde do styku, jest vskutku záslužným činem vydati přehledný svod těchto rozhodnutí, uspořádaných podle jednotlivých ustanovení zákonných a oddělený od sbírky judikátů o všech jiných otázkách, o nichž n. s. s. judikuje. Tento úkol se vydavateli komentáře zdařil.

Jakési oficielnosti dodává komentáři »Průvodní slovo« prvního presidenta n. s. s., který zde na několika stránkách podává velmi cennou úvahu ideologickou, historickou i kritickou. Autor »Průvodního slova« naznačuje předem ideový podklad správního soudnictví ve střední Evropě a ve starém Rakousku a sděluje některá zajímavá data z doby vzniku rak. zákona říjnového (na př. o pasivním postoji české politiky k jeho projednávání). Konfrontuje zajímavým způsobem myšlenku demokracie s myšlenkou právního státu a konstatuje, že ačkoliv v samém pojmu demokracie není obsažen postulát liberalistické svobody občanova a její ochrany proti zásahu státu, přece při dnešním typu demokracie se tento požadavek obecně uznává. Ukazuje onu důležitou roli správního soudnictví v těch státech, v nichž zákony vznikají kompromisem více stran, ale určitý resort správy je ovládán stranou jednou. Zejména pak poukazuje na znehodnocení soudní ochrany individua ve státě sovětském nebo fašistickém ukazuje, jak požadavek právního státu jest stále — přes moderní sociálně-reformní zásahy do svobody občanova — spiat s dnešním